

GAT

GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM

Gidai Erzsébet: Privatizáció Magyarországon

Lentner Csaba: A magyar monetáris politika fejlődése a piacgazdasági átmenetben

Gazdag László: A XXI. század multifunkcionális mezőgazdaságának stratégiái

Farkas Rita: A klaszterek szerepe a kis- és közepes vállalkozások fejlesztésében

Lentner Csaba – Vágyi Ferenc: Adópolitikai reformtörekvések Magyarországon

Borbély József: A „Nyugat-Pannónia Eurégió” jövője

Simon Fiala Zsolt: A magyar egészségügy

Nagy Pongrác: EU-csatlakozás 2004

Kiss Éva: A külföldi működőtőke-befektetések térformáló szerepe a magyar gazdaságban

2003/2

Társadalomtudományi folyóirat

A szerkesztőbizottság tagjai:

Dr. Andrásy Adél egyetemi docens,
Dr. Dézsy József egyetemi tanár (Bécs),
Dr. Fecske Mihály egyetemi tanár,
Dr. Gidai Erzsébet egyetemi tanár
(a szerkesztőbizottság elnöke),
Dr. Lentner Csaba egyetemi docens

Megjelenik félévente

GT

**A szedést Bosnyákovits Józsefné készítette,
a tördelés Takács Eszter munkája.
A nyomtatás 2004 júliusában készült.**

Szerkeszti: Kormányosné Aranyi Krisztina

Felelős kiadó: Dr. Gidai Erzsébet
Kiadja a „Prognózis 2000” Alapítvány

ISSN 0865 7823

Tartalom:

GAZDASÁG	9
<i>Gidai Erzsébet:</i>	
Privatizáció Magyarországon	9
<i>Lentner Csaba:</i>	
A magyar monetáris politika fejlődése a piacgazdasági átmenetben.....	20
<i>Gazdag László:</i>	
Agrárgazdaság: a hatékonyság kérdése és a modernizáció	40
<i>Farkas Rita:</i>	
A klaszterek szerepe a kis- és közepes vállalkozások fejlesztésében.....	67
<i>Lentner Csaba – Vágyi Ferenc:</i>	
Ungarische steuerpolitische Reformbestrebungen im marktwirtschaftlichen Übergang	76
TÁRSADALOM ÉS POLITIKA	95
<i>Borbély József:</i>	
A „Nyugat-Pannónia Eurégió” jövője	95
<i>Simon Fiala Zsolt:</i>	
A magyar egészségügy	106
NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	116
<i>Nagy Pongrác:</i>	
EU-csatlakozás 2004	116
<i>Kiss Éva:</i>	
A külföldi működőtőke-befektetések térformáló szerepe a magyar gazdaságban.....	139
Támogatóink:	157

TÁRSADALOM ÉS POLITIKA

Borbély József

A „Nyugat-Pannónia Eurégió” jövője

Előzmények és lehetőségek

„...Csak jóval később érthettem meg, hosszú idővel a nagy háború után, amit világháborúnak neveznek, szerintem joggal, de nem azért, mert az egész világ részt vett benne, hanem mert a háború következtében egy világot veszítettünk el, a mi világunkat, tehát csak ezután érthettem meg, hogy még tájak, szántóföldek, nemzetek, fajok, kunyhók és kávéházak is kénytelenek – akármilyen fajtájúak, akármilyen eredetűek – alávetni magukat, behódolni egy olyan erős szellem teljességgel természetes törvényének, amelyik képes rá, hogy közel hozza a távolit, ismerőssé tegye az ismeretlent és egyesítse a látszólag széthúzókat. A régi Monarchia félreértett és helytelenül értelmezett szelleméről beszélek...” (Joseph Roth: A kapucinus kriptá)

Megvallom, engem elsősorban is szűkebb hazám, azután tágabban, a Kárpát-medence lehetséges konszolidálása érdekel. Tudom, a tartós stabilizáció és konszolidálás, e térség – részben történelmi eredetű – „mizériájának” megszüntetése aligha lehetséges Kelet-Közép-Európa, e „köztes régió” történelmi válságövezet, Európa „tektonikus övezete” tartós stabilitása, konszolidálása nélkül.

„...még ha Európa sokáig vagy soha többé nem is foglalja el azt a helyet a világban, amelyet egykor elfoglalt, azért továbbra is a világ politikai erőinek a gyújtópontjában marad, és Európa egyensúlyba hozatala nélkül a világ politikai rendjét nem lehet helyreállítani. Az európai egyensúly kritikus pontja pedig Közép-Kelet-Európa anarchiája, a politikai tekintélyek összeomlása. Ez utóbbi terület problémái ennek megfelelően abban a »csekélységben« különböznek a Közép-Kelet, a

Távol-Kelet és a nyugati félgömb problémáitól, hogy e terület konszolidálatlanságából rövid időn belül a második világháború tört ki, és a harmadik, ha kitör, aligha törhet ki máshonnan, mint innen.”¹

Sűrítve: Közép-Kelet-Európa törzse – a Lengyel, a Cseh és a Magyar Királyság is – a története első ötszáz esztendejében „alkatában”, szerkezetében a „Nyugathoz” tartozott. Bár már akkor is némi fáziskéséssel és egyszerűbb, „vidékiesebb”, rusztikusabb társadalmi szövevédekkel. Történelmi, gazdaságtörténelmi változások, katasztrófák szorították térségünket a periferiára, belekényszerítvén egy „kelet-európai-as” szerkezetbe, amelyet a „társadalmi erőviszonyok mozdulatlansága”, a „holtpontok” és a reménytelen visszatérési kísérletek (reformok, forradalmi kísérletek) jellemeznek, hogy ez a folyamat a 19. század második felében aztán egy zsákutcába torkolljon.²

Innét ered a térség közös, „valahol utat tévesztettünk” érzete..., a Bibó István leírta „holtpontok”, a „beteg körök” és a reménytelen visszatérési kísérletek. E tragikus életérzés olvasható Ady: *Az eltévedt lovas* című versében:

„Vak ügetését hallani
Eltévedt hajdani lovasnak...”

A két világháború után a „rossz” békék miatt is, a területi viták okai – a történelmi hovatartozás, a status quo és az etnikai, nyelvi hovatartozás szembenállása – ma is destabilizálja e térséget. „Visszaköszön” a területi viták összes nyomorúsága, vele az egész „kelet-európai kisállami nyomorúság”³ egészen a balkáni etnikai-vallási háborúig.

„Ha a térség politikai döntéshozói, a politikai elitek nem tanúsítanak kellő bölcsességet, önmérsékletet, ha nem hajlandók felismerni hosszú távú közös érdekeiket, ha most már nagyhatalmi beavatkozás nélkül a »maguk szakállára« fogják megvívni háborúikat a kelet-kö-

¹ Bibó I.: Az európai egyensúlyról és a békéről. Válogatott tanulmányok, I. Magvető Kiadó, Budapest, 1986, 1943-44.

² Szűcs. J.: Vázlat Európa három történelmi régiójáról. Magvető Kiadó, Budapest, 1982-83.

³ Bibó: i. m.

zép-európai nemzetek, akkor az egyben olyan végső erkölcsi vereség is lesz, amely a térség teljes felszámolásához is elvezethet ...”

Ugyanakkor – írja Magyar-Beck István – Közép-Európa felvirágzása Európa prosperitását is elhozná, de ez olyan félelmetes riválist jelentene a mai gazdasági vezető hatalmaknak, amelyhez képest a japán verseny majdnem elhanyagolható lenne „...ugyan tény, hogy az amerikai társadalom innovatív erőben és szintetizálásban megelőzi a közép-európaiakat, de adott esetben kulturálisan, gazdaságilag, sőt populációjában sem tudna fölé kerekedni, hiszen amíg az USA 230 millió embert számlál, addig Közép-Európában a balti államoktól Lengyelországon, Németországon át Észak-Görögorszáig körülbelül 300 millió ember él.”⁴

Mindenesetre térségünkben eleddig bármilyen kezdeményezésű integrálódás, illetve integrációs kísérlet hosszabb távon kudarcot vallott, mind ez idáig nem jött létre hosszabb távon is életképes hatalmi-politikai tömörülés vagy gazdasági integráció.

A legutóbbi, a szocialisztikus utópiával összekapcsolt sajátos modernizációs kísérlet „kísérleti” évtizedeit és összeomlását követően Kelet-Közép-Európa népei pőrék, védtelenek mind a pénzügyi-gazdasági, mind a szellemi-kulturális behatásokkal, az iparilag előállított „tömegkultúra” emissziójával szemben. Helyzetünket bonyolítja térségünk történeti eredetű etnikai-vallási-területi és kultúraparadigmatikus sokszínűsége, ezekből is eredő megosztottsága, szembenállása.

Az Orosz (majd a Szovjet) birodalom, az Oszmán Birodalom és a Habsburg-császárság szétesése nem jelentette a politikai-hatalmi érdekszférák, a geopolitikai helyzetből fakadó érdekkülönbségek megszűnését, hanem csupán azt okozta, hogy ez az etnikai, kulturális és gazdasági tekintetben egyaránt heterogén terület (amelyet nem a centripetális erő, hanem – Tóth László szerint⁵ – az egymással súrlódó külfőféle centrifugális erők munkálta vákuum hozott létre és tartott fent

⁴ Magyar-Beck I.: Közép-Európa mint perspektíva. Gazdaság és Társadalom, 1994. 2-3. sz.

⁵ Tóth L.: Globalizáció és regionalizáció. Hatások a magyar gazdaságra, különös tekintettel a mezőgazdaságra. Akadémiai doktori értekezés, kézirat, Szeged, 1994.

mindmáig) a centripetális erőter hiánya, illetőleg gyengesége következtében állandóan hasadozik, dezintegrálódik.

A múlt történései és a jelenkori állapotok alapján alig látszik esély e szubregió gazdasági-politikai konszolidálására, regenerálódására, távolabbi felvirágzására. Ez egy „szürke zóna”, ahol a népek az Ady Endre nekünk jövendölte „tatár vadság” és „szalon-zsiványság” béklyóiban vergődnek.⁶

Csak remélhetjük, hogy Kelet-Közép-Európa kis népei a saját történelmi műhelyeikben végigvitt nemzeti polgárosodásuk nyomán megvalósítják a térség nagy történelmi művét, a „tejttestvérség” gondolatából is eredő, az alapvető és kölcsönös érdekre alapozott kelet-közép-európai regionalizációt.

„Posztmodern korba léptünk. Olyan korba, ahol együtt él a modernitás és a premodernitás, ahol egyaránt erősödik az univerzalizmus és a partikularizmus, és ahol nem hogy oldódtak volna, de súlyosbodtak az emberi civilizáció ún. globális problémái. Olyan korba, ahol egyre nyilvánvalóbb jelei mutatkoznak a hegemon civilizációs projektum, a nyugati modernitás válságának. Egyfajta történelmi fordulóponthoz érkezünk.”⁷

Következőleg, ha a magunk helyzetét megismerni és a feladatainkat megfogalmazni akarjuk, akkor a lokális állami-nemzeti problematikát a szubregionalitás és a regionalitás tükrében is célszerű megvizsgálni. Majd e vizsgálat elvégzendő a globalizáció nézőpontjából.

Ugyanakkor elengedhetetlen a globális kérdések regionális és helyi értékű vizsgálata. E komplex, oda-vissza ható gondolkodás eredményezhet használható felismeréseket, jövőképes építkezést Kelet-Közép-Európának, mely térség a korábbi mesterséges elszigeteltségéből „hirtelen” és igen gyenge „kondícióban” lépett a világglobalizáció színterére.

Mindezen gondolatok előrebocsátása után látok esélyt – a térség távolabbi regionalizációját tekintve – az eurorégiók alakítására, így a West/Nyugat-Pannónia Eurégió megalakítására.

⁶ Ady Endre: A magyar Pimodán.

⁷ Rostoványi Zs.: Új világrend avagy a „történelem vége”? A hegemon civilizációs projektum válság. BIGIS Nemzetközi tanulmányok, 1995. 1.

A nemzeti határok gát jellege az elmúlt évszázadok – de talán leginkább a 20. század – történelmi eseményeinek következménye. A határok nagyon gyakran egységes régiókat, etnikai csoportokat vágtak szét. Kevés kivételtől eltekintve Európa-szerte érvényesült az a tendencia, hogy a szomszédos államok egymással szembeni ellenséges viszonya a lakosság mobil részének a határregiókból való elvándorlásához vezetett, ami tovább erősítette a határterületek periférikus voltát.

Az 50-es évektől kezdődően több észak- és nyugat-európai szomszédos ország megpróbálta oldani, esetleg megszüntetni a határok negatív hatásait, és igyekezett a határok kapocs jellegét hangsúlyozni...

A határregiók állampolgárai és közösségei ragadták magukhoz a kezdeményezést, és nyomást gyakoroltak a különféle politikai és közigazgatási szervezetekre. Szándékaik az Európai Határregiók Munkaközössége (AEBR – Association of European Border Regions) és az Európai Tanács támogatásával egyre nagyobb sikerrel jártak...⁸ A közép-kelet-európai társadalmi-politikai átalakulás nyomán az Európai Unió létrehozta 1990-ben az Interreg-programot.

„Az Interreg I. program mintegy 1,032 milliárd EU támogatást nyújtott. Az 1994–99-es időszakra a támogatás 3,5 milliárd ECU-ra emelkedett. Az Európai Bizottság „Agenda 2000” nevű dokumentuma ugyan hangsúlyozza a közösségi kezdeményezések számának (13-ról 3-ra történő) csökkentését, ám az Interreg kezdeményezés maradt, sőt az erőforrások illetően koncentrációja azt bizonyítja, hogy a határ menti együttműködést az Európai Unió még hangsúlyosabban kezeli...

A közép-kelet-európai átalakulás lehetővé és szükségessé tette – az Interreg program példáján –, hogy az Európai Unió a PHARE Program keretében az 1994. évi Uniók költségvetésben – a határon átnyúló együttműködések támogatására – elindítsa a PHARE CBC (Cross-Border-Cooperation) programot.

Novotni Gábor⁹ tanulmánya alapján összefoglalva mind az Interreg programok, mind a PHARE CBC-program ösztönzőleg hatottak a részt-

⁸ Az eurégiók szervezésének előzményeit, valamint az eurégiók feladatait Novotni Gábor tanulmánya nyomán, annak felhasználásával írtam: Novotni G.: Az eurégiós minta (A sikeres határ menti együttműködés kulcskérdései) MTA RKK DTI Pécs, 1998. kézirat 27.

⁹ Novotni: i. m.

vevő országok határokon átnyúló együttműködésére. 1993-ban ratifikálták az egyik legjelentősebb megállapodást, a Német-Holland Egyezményt, az NSZK (Alsó-Szászország, Észak-Rajna-Westphalia) és a Holland Királyság között, a területi közösségek, hatóságok vagy más közintézmények közötti határ menti együttműködésről. Az együttműködés kiterjed:

- közjogi egyezményekre,
- szerződések kötésére,
- döntéshozó fórumként működő munkaközösségek létesítésére, valamint
- jogi személyiséggel bíró közjogi „célszövetségek” létrehozására.

Az Eurégiós modell

A határ menti együttműködések mindezidáig talán legsikeresebb formái az Eurégiós együttműködések.

„Az eurégiók a magánjog bázisán létrehozott, legtöbbször tanácsadói és promóciós funkcióval felruházott, politikailag informális testületek, amelyeket többnyire helyi önkormányzatok, regionális vagy nemzeti hatóságok kezdeményeznek. Elsődleges céljuk a közvélemény formálása, a határon átnyúló régiók elfogadtatása, gazdasági, ökológiai, szociális problémák közös megoldása. Túl ezen, az együttműködés intézményesítése és központi források megszerzése”¹⁰

Az Interreg program óta többnyire az eurégiók feladata javaslatok, programok kidolgozása, az uniós pénzek elosztására, valamint a projektjavaslatok kidolgozása. Közvetítő testület az uniós nemzeti, regionális elképzelések és a helyi, határon átnyúló, regionális fejlesztési koncepciók között. Az eurégiók mint az ötvenes években éledő európai együttműködés helyi megnyilvánulásai jelentek meg a német-francia-svájci (Regio Basiliensis); valamint a német-holland határokon (Enschede-Gronau székhellyel). Ezt 1965-ben hozták létre, bár már 1958-ban megalapították.¹¹ Napjainkra az Eurégió-Maas-Rhein (EMR),

¹⁰ Novotni: i. m.

¹¹ Novotni: i. m.

székhelye Maastricht, alapítva 1976-ban) vált mintaértékű eurégióvá, a hármashatárnál a speciális helyzete okán.

„Kezdetben az eurégiók nagy sikerrel szerveztek kulturális rendezvényeket, tanulmányutakat, diákcsera-akciókat a határrégiókban. Ezek ma is fontosak, elősegíthetik a kölcsönös tolerancia, a megértés és a határokat figyelmen kívül hagyó regionális identitás kialakulását. A tervezés és a megvalósítás eszköztárának bővülésével már lehetőség nyílt stratégiai fontosságú feladatokban való részvételre is. A közlekedési hálózat fejlesztése, az ipari szerkezetátalakítás vagy a munkanélküliség lecsökkentése is a fő prioritások közé került.

Határon átnyúló lobbyintézményről van tehát szó, amelyik a megfelelő szinteken koherens regionális érvrendszert igyekszik felvonultatni...¹²

Eurégiók Közép-Kelet-Európában

A holland-német eurégió mintájára 1990-től a LACE-program alapján megalakult négy régió (Pomerania, Pro Európa Viadrina, Spree-Neise-Bober, Neise), lefedve a teljes német–lengyel határvidéket. Eurégiók alakultak a német–cseh határ mentén is.

Tudatában vagyunk annak is, hogy főként a lengyel oldalon – csalódtak is az Interreg, ill. a PHARE CBC programokban, valamint a két népben – főként a határvidékeken élőkben munkál még a történelmi eredetű bizalmatlanság, és a lengyel oldalon több közigazgatási egység felhagyott az eurégiós együttműködéssel.

A lengyel média néhány képviselője is gerjeszti a történelmi eredetű ellenszenvet és bizalmatlanságot, amikor a lengyel területek csendes elszakításáról cikkeznek.

A II. világháború utáni határmódosítások és tömeges deportálások mély nyomot hagytak a határvidékek lakosságában. A II. világháború után a győztesek az Odera–Neisse vonalat tekintették a legrövidebb és legbiztonságosabb határnak. Lengyelország jelentős – nagyrészt germanizált – területet kapott (Kelet-Pomeránia, Mark-Brandenburg, Alsó- és Felső-Szilézia). A németek közül 4 millió a visszavonuló hadse-

¹² Scott után közli Novotni: i. m.

reggel távozott, további 2 milliót a lengyelek 1946–47 között kitelepítettek. A Szovjetunióhoz csatolt volt Kelet-Lengyelországból 4 millió lengyel érkezett a nyugati területekre.¹³

Eurégió West/Nyugat Pannónia

1998. október 7-én Győr-Moson-Sopron megye, Vas megye, valamint az Osztrák Köztársaság Burgenland tartománya (a Trianon előtti Nyugat-Magyarország) keretszerződést kötött az eurégiós együttműködésről.

A keretszerződés jogi háttérét az Európai Tanács 1998. évi keretegyezménye adja. „Európai Keretegyezmény a Területi Önkormányzatok és Közigazgatási Szervek Határ Menti Együttműködéséről”. Magyarország 1994. március 21-én ratifikálta az egyezményt, amely 1994. június 22-én lépett életbe.

A keretszerződés értelmében az eurégió partnerei együttműködni kívánnak kiemelten az alábbi tevékenységi területeken, és közös *határvidéki* fejlesztéseket terveznek megvalósítani:

- a területfejlesztésben és a területrendezésben,
- a gazdaságban és az idegenforgalomban,
- a kulturális cserében és a közös kulturális örökség ápolásában,
- együttműködnék: a természet, a környezet és a víz védelmében,
- a közbiztonság növelésében és a katasztrófaelhárításban,
- a humanitárius és szociális területen,
- valamint az oktatásban, a képzésben.

A Nyugat-Pannónia eurégió jogállása szerint a partnerek szabad akaratú *érdekközössége* földrajzi területükön.

Valamennyi szerve összhangban dolgozik a partnerek nemzeti jogszabályaival.

Nem jogi személy, a finanszírozás meghatározott projektekre koncentrálni külön megállapodás szerint.

Reméljük, az eurégió elősegíti a határon átnyúló projektek és programok kidolgozását és megvalósítását, a közös érdekekkel is erősített humanista „tejtestvérség-gondolat” és gyakorlati próbája lesz a térség jövőendő konszolidációjának.

¹³ Szokolay K.: Lengyelország története. Balassi Kiadó, Budapest, 1996.

Segítheti a lepusztult, lepusztított civil szféra újjászervezését. Történelmileg is indokolt a majdani kibővítése Nyugat-Szlovákia felé.

A történeti előzményekről ...

A régióképződés, régióképzés nem új keletű Északnyugat-Dunántúlon, egyáltalán a Dunántúlon. Az alakuló térségi regionalizáció távolabbi – történelmi – és közelmúltbeli előzményeit Szőrényiné Kukorelli Irén dolgozta fel tanulmányaiban.¹⁴

A középkorban – írja hivatkozva Frisnyák Sándorra¹⁵ – a korszak hét „régioja” között a legkisebb a Kisalföld volt, Győr központtal.

II. József közigazgatásireform-elképzelésében – a vármegyrendszer helyett – Győr, Moson, Sopron, Vas, Veszprém, Komárom és Esztergom vármegyék tömörültek volna egy tartományba, Győr központtal.

A szerző az észak- és nyugat-dunántúli regionalizáció történeti előzményeként említi a Bach-korszak közigazgatási rendszerét, valamint a II. világháború után a Bibó István nevéhez fűződő közigazgatási reformelképzelést is.¹⁶ Ugyanígy az 1971. évi országos településhálózat-fejlesztési koncepcióban¹⁷ kijelölt Győr-Sopron, Vas, Veszprém, Komárom és Fejér megyéket magába foglaló Észak-Dunántúl tervezési-gazdasági körzetet.

Új bor a régi hordóban?

Az 1989-90 utáni régiós kezdeményezésekről (Szőrényiné Kukorelli Irén tanulmánya alapján).

Ausztriának az Európai Unióhoz való csatlakozásával (1995) Magyarország Ausztriával határos területein (Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyék) elindult az Interreg II.–PHARE CBC program. „Az

¹⁴ Szőrényiné Kukorelli I.: A Nyugat-Dunántúli régió – régió? (The Western Transdanubian Region – A Real Region?) *Tér és Társadalom* XII. évf. 1998/3. 51-75.

¹⁵ Frisnyák S.: (1996): Az Árpád-kori Magyarország gazdaságföldrajza. Földrajzi közlemények CXX.(XLIV.) kötet, 1996. 2-3. sz.

¹⁶ Frisnyák S.: *uo.*

¹⁷ Közigazgatási területrendezés és az 1971. évi településhálózat-fejlesztési koncepció. Bibó I.: *Válogatott tanulmányok* 3., Magvető Kiadó, Budapest, 1986.

mondhatják, hogy a nyugat-dunántúli régió csírája ebben a táptalajban kezdett fejlődni.”¹⁸

Az 1996. évi Területfejlesztési Törvény lehetőséget adott a funkcionális régiók létrehozásához. A törvény értelmében a megyei területfejlesztési tanácsoknak kell megalakítani a regionális fejlesztési tanácsokat: „1997. május 21-én megalakult a Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács és ezzel gyakorlatilag a Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyéket magába foglaló, Nyugat-Dunántúli Régió.” A mi eurégióink elődje, magyarországi része.

Vita folyt Zala megye csatlakozásáról a Nyugat-Pannónia Eurégiós együttműködéshez.

A Győr-Moson-Sopron megyei közgyűlés elnöke 1999-ben bejelentette, hogy a Burgenlanddal közös Nyugat-Pannon Eurégió májusi testületi ülésén támogatni fogja Zala megye csatlakozását e határon átnyúló társuláshoz.¹⁹

Jó előtanulmány volt a határokon átnyúló magyar–osztrák együttműködéshez Győr-Moson-Sopron és Vas megyék részvétele (később Zala, Somogy és Baranya megyék is) az Alpok–Adria Munkaközösség tevékenységében.

A Magyar–Osztrák Területrendezési és Tervezési Bizottság 1985-ben alakult. „Célkitűzése egyrészt a közös információcsere a határ menti területek fejlesztéséről, a területpolitikai jelentőségű intézkedésekről, a területi tervezések állásáról, a tervezési technikákról, másfelől a különböző szintű területfejlesztési tervek egyeztetése...”²⁰

A Magyar–Osztrák Határ Menti Regionális tanács 1992-ben alakult meg Burgenland tartomány, Győr-Moson-Sopron megye; valamint Szombathely, Győr és Sopron városok részvételével. (E határ menti tanács alakult át Nyugat-Pannon Eurégióvá.) Ausztria Európai Unió csatlakozásával beindulhatott a magyar–osztrák határszakaszon az Interreg II.–PHARE CBC program.

¹⁸ Szörényiné Kukorelli I.: i. m.

¹⁹ Napi Magyarország, 1999. április 12.

²⁰ Szörényiné, Kukorelli I.: i. m.

A közös munka eredménye, hogy a térség 1995-ben 7, 1996-ban pedig 11,3 millió ECU PHARE-támogatást kapott.²¹

Pro Future Euréjió

A távlatosabb tartalmakra és a keretszerződésben is megfogalmazott célkitűzésekre tekintettel a *Nyugat-Magyarországi Egyetemen* létrejött egy Euréjiós Kutatócsoport.

Célja Nyugat-Pannónia társadalmi-gazdasági viszonyainak, az együttélés hagyományainak – „mi az, ami összeköt és ami elválaszt” – vizsgálata a harmonizáció, a kiegyenlítődés javára.

Különös figyelmet fordít a történelmileg kialakult közös értékek vizsgálatára, a közös érdekek létrehozta intézményekre és szerveződésekre, a hagyományos és az új értékekre. A kultúra és érdekközvetítés régi és friss csatornáira, a közgondolkodás változásaira a régióban. A helyi identitásokra és az együttműködési készségre, egymás elfogadásának és megbecsülésének a kérdésére a magyarok, osztrákok, horvátok és a német ajkú, német származású magyarok viszonylatában.

Az összekötő vagy elválasztó új struktúrák keletkezésére és formálódására, s ezeknek a modernizációval való összefüggésére.

A kutatócsoport tervezi a valaha egybefüggő, de politikai okokból mesterségesen szétválasztott, elszigetelt nyugat-dunántúli és burgenlandi területek kulturális, művészeti együttműködési lehetőségeinek a vizsgálatát is a már kialakult együttműködési formák, kapcsolatok elemzésével és értékelésével együtt. Annak vizsgálatát, hogy akár a múltban, akár a jelenben van-e valamilyen regionális identitás, ha igen, akkor ennek milyen szimbolikus, reprezentatív megjelenési formái vannak, miként van jelen a mindennapokban, rendelkezik-e szervező, értékgeneráló erővel. Vizsgálni kívánja, hogy a kulturális érintkezésnek vannak-e régióra jellemző, sajátos formái.

²¹ Szörényiné Kukorelli I.: i. m.